

9/a

III/III

László elstárs

Nézem a jelentést
a F. B. Tájé. ba
meggel rögzítve

Szaranyó

1988. 03. 16-án (a II. Főosztály-
ban) jelölve. P. Z. 15
P. Z. 15

SZIGORÚAN TITKOS!

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (a)
bekezdésére figyelemmel

155/256/1988 2+6.

1988 március 16

Szabó László r.alez.

J E L E N T É S

1988.03.16

az 1988. március 15-i ellenséges jelenségekről, megmozdulásokról,
végrehajtott intézkedésekről

Az 1848-as forradalom és szabadságharc 140. évfordulójára szervezett hivatalos ünnepségek és megemlékezések a fővárosban és valamennyi országos helyszínen, a program szerint, rendezavarás nélkül lezajlottak.

Különböző ellenséges, ellenséges-ellenzéki személyek, csoportok néhány héten keresztül aktív tevékenységet folytattak annak érdekében, hogy a budapesti fiatalok - már hagyományossá vált - délutáni "külön" ünnepségeit saját céljaik szolgálatába állítsák. Ennek érdekében több-ezres nagyságrendben röpcédulákat állítottak elő, amelyek egy része a '48-as "tizenkét pont" mintájára, annak aktualizált követeléseit tartalmazta más részük szélsőségesen ellenséges, párt- szocializmusellenes, esetenként fasiszta, sovíniszta tartalmat hordoztak.

Az ellenséges-ellenzéki csoportosulások a "külön" ünneplés irányítását magukhoz kívánták ragadni. Kijelölték az útvonalat, jelszavakat, beszédekét dolgoztak ki, előadókat bíztak meg, részükre technikai apparátusról gondoskodtak.

A nagyarányú előkészületek szükségessé tették - a nemzeti ünnep védelmének, méltó megünneplésének érdekében - néhány megelőző, korlátozó intézkedés végrehajtását.

Hét személynél tartott lakhelyellenőrzés során lefoglaltunk mintegy 5000 db röpcédulát, több nagyméretű transzparenst, több ezer egyéb ellenséges kiadványt, valamint az ezek előállítását szolgáló, különböző technikai eszközöket. Hét személlyel figyelmeztető beszélgetést folytattunk, végül március 15-én hajnalban nyolc személyt előállítottunk, akiket meghallgatásuk után március 15-én 22,30 órakor elbocsátottunk.

Intézkedéseink ellenére a "külön" ünneplés a korábbi években szervezetteknél létszámában szélesebb körű, tartalmában - az ellenséges ellenzék aktív közreműködése nyomán - ha nem is az egész tömeg tekintetében, de jelentős csoportok részéről ellenségesebb volt. Az emlékhelyeken elhangzottak a tervezett beszédek, kisebb-nagyobb csoportok átvették a szónokok által "bedobott" jelszavakat, együttérzésüket fejezték ki a "bebörtönzöttekkel".

A felvonuláson, amely közvetlenül a múzeum-kerti ünnepség után - annak mintegy folytatásaként - jött létre, váltakozó számban, mintegy 3-5 ezres tömeg vett részt, majd 15,30 órakor a Batthyány téren oszoltak szét.

mentek

19.00 órakor - a Batthyány téren elhangzott felhívásnak megfelelően - a Petőfi-szobornál ismét gyülekeztek. Negyed óra múltán, mintegy 3-400 fő elindult a Várba, majd a Disz téren keresztül a Bem-szoborhoz jöttek. Időközben a létszám felduzzadt 6-800 főre. Ellenséges jelszavak hangzottak el: "Ruszkik haza", "Le a párttal", stb. 21,00 órakor elhangzott egy felszólítás, mely szerint: aki ünnepelni akart menjen haza, aki a jogokért harcol jöjjön a Parlament elé. Ezt követően a többség különböző irányokba elindult, a menet szakadozottá vált, majd feloszlott. Rendőri intézkedésre nem került sor.

A délutáni "külön" ünneplést számos külföldi újságíró, valamint a budapesti nyugati követségeken dolgozó több diplomata végig kísérte, Közülük többen kép- és hangrögzítést végeztek.

A fővárosban az alábbi személyekkel szemben fogantatosítottunk rendőri intézkedést:

- Rác Zoltán 27 éves irodákarító budapesti lakos 17,00 órakor a Batthyány téri METRO állomás mozgólépcsőjén kiabálta, hogy "Akasszátok fel a kommunistákat!"
Az I. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították.
- Komáromi Sándor István 33 éves szellemi szabadfoglalkozású, Lengyelországból áttelepült budapesti lakos a Batthyány téren - többek előtt - kiabálta: "Vesszenek a kommunisták!"
Az I. Kerületi Rendőrkapitányságra előállították.

Budapest, 1988. március "15"

*Méret: 49 példányban
Kopjárt: előző szöveg.*

Előzetes jelentés

BELÜGYMINISZTERIUM
ÁLLAMBIZTONSÁGI MINISZTERHELYETTESI
TITKÁRSÁG

Szigoruan titkos!

45-78/38/7/1988.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.
sz. példány

J E L E N T É S

a március 15-ei ünnepek megzavarására irányuló ellenséges
tevékenységről

Budapest, 1988. március 15.

45-78/38/7/1988.

A MINŐSÍTÉS MEGSZÚNT
a 2003. évi III. tv. 12. § (8)
bekezdésére figyelemmel.

Jóváhagyom:

/ Harangozó Szilveszter r.altbgy. /
miniszterhelyettes

J E L E N T É S

a március 15-ei ünnepek megzavarására irányuló
ellenséges tevékenységről

- 1./ Szerveink illetékes beosztottai a március 15-i ünnepek megzavarásának megelőzése érdekében, a közrend megbontásának gyanúja miatt f. hó 15-én 05 órakor a Gyűjtőfogházba előállították GADÓ GYÖRGY-öt, HARASZTI MIKLÓS-t, SOLT OTTILIA-t, RÁCZ SÁNDOR-t, MOLNÁR TAMÁS-t, DEMSZKY GÁBOR-t, PÁLINKÁS RÓBERT-et és NAGY JENŐ-t.

/ III/III /

- 2./ A március 15-én a reggeli órákban megtartott hivatalos koszorúzási ünnepek (a Kossuth téren, a Petőfi-szobornál és a Bem téren), majd a Táncsics-szobornál megtartott hivatalos ünnepség rendben lezajlott.

A Múzeum-kertben megtartott ünnepség mintegy 10.000 fő jelenlétében zajlott le. Az ünnepség megkezdése előtt egy eddig még nem azonosított személy a tömegeből azt kiáltotta, hogy "Mikor jöttök már, ti szemetek!" A személyt a rendezők (Ifju Gárdisták) eltávolították.

Az ünnepség után a résztvevők mintegy fele - közöttük TALATA JÓZSEF, GALÁNTAI GYÖRGY, HORVÁTH MIHÁLY - a Március 15. tér felé indult el.

/ III/III /

3./ A Március 15. téren már 10 óra után néhány perccel megkezdődött az ellenzéki személyek mozgása: megjelent a környéken PÁKH TIBOR, GONDOS BÉLA, majd SULYOK MIKLÓS, BACSKAI SÁNDOR, KIS JÁNOS, TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS (ez utóbbi videóval felszerelve), GEHÉR JÓZSEF, GRAWÁTSCH PÉTER, BERKES TAMÁS, CSURGÓ KATALIN, HODOSÁN RÓZA, SZÁSZ ISTVÁN.

/ III/III /

4./ KIS JÁNOS 12 óra 15 perckor beszédet mondott a Március 15. téren (hangosító berendezés nélkül). Beszédéből ismertté vált: "...1848-ban is arról beszéltek, hogy kivivják a szabadságot, most is azért kell az utcára menni...Gondoljatok bebörtönzött társaitokra".

A tömegben elhangzott olyan jelszó is, hogy "Éljen a Demokratikus Ellenzék". Ugyanitt koszoruzásról és röpcédulázásról beszéltek.

/ III/III /

5./ 12¹⁵ óra után a tömeg JAKAB LAJOS és KŐSZEG FERENC vezetésével - kezükben egy-egy zászlóval - az Apáczai Csere János utca felé tartott.

12³⁰-kor a Március 15. tér felől a Vörösmarty tér érintésével a Nádor-tér felé haladtak, az élen Jakab Lajossal, majd a József Attila utcán át, a Bajcsy Zsilinszky ut közbeejtésével, az Alkotmány utcán keresztül a Kossuth-szoborhoz értek 13.16 órakor. A tömegben három transzparens volt látható: "Több demokráciát", "Szabadságot", "Szabad választásokat". (A tömegben felismerni vélték még PERLAKI TAMÁS-t, TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS-t, TALATA JÓZSEF-et, BOGÁD ANTAL-t.)

/ III/III /

6./ A Parlament előtti utszakason azt kiabálták: "Gyertek ki".

Hangos-beszélőn - eddig nem azonosított személy - az alábbi jelszavakat hangoztatta:

- függetlenséget, szabadságot, valódi reformot,

- a nép elvesztette bizalmát a kormányban,
- mondjanak le a vezetők,
- állítsuk meg a válságot,
- Nagy Imrére emlékezzetek,
- éljen az ellenzék.

A jelszavakat éljenezték, elhangzott a Himnusz, utána hosszan tartó taps következett. Ezt követően a tömeg 13.22-kor a Ságvári tér irányába vonult.

/ III/III /

7./ 13³⁵-kor a tömeg (kb. 3.000 fő) a Batthyány mécseshez ért, ahol "szabadságot, alkotmányt" jelszavakat kiabáltak.

HODOSÁN RÓZA elmondta a DEMSZKY GÁBOR által irt beszédet (amelyet az előző napon Demszky már ismertetett KASZA LÁSZLÓ-val):

"...Felemelő érzés körbetekinteni. Magyarország színe-virága, Budapest demokratikus ifjúsága vonul fel e független megemlékezésen. Isten óvjon mindenkit ezen az ünnepi, békés felvonuláson és hétköznapi munkálkodásában. Március idusán nemcsak a régmúlta emlékezünk. Mementó ez az ünnep, s ki kell mondanunk, hogy az ad történelmi szerepet neki és politikai indíttatást minekünk, hogy a 48-as követelések mindmáig nem valósulhattak meg széles e hazában. Nincs szabadsajtó, felelős minisztérium, és parlamentáris demokrácia helyett egy pártállam tulhatalmával állunk szemben. Ez a szovjet diktatura válságba sodorta az országot és nem kínál kiutat. Válságban van egész térségünk. Ceausescu és Jaruzelski már magára gyujtotta a házat. Honecker és Jakes is csak az erőszakapparátusra számíthat. A magyar kormányzat még csak a gyujtóanyagot halmozta fel. De ki kell mondanunk, hogy mi nem robbanást akarunk, hanem radikális fordulatot, erőszakmentes átalakítást. A párt tulhatalmának korlátozását, valódi parlamentarizmust, amihez új választások kellenek, melyekkel létrehozható a tényleges érdekképviselő.

Követeljük az állam sajtómonopóliumának leépítését, ami lapengedélyek kiadását jelenti, és a kis példányszámú kiadványokra vonatkozó engedélyezési eljárás megszüntetését!

Követeljük a gyülekezés szabadságát, melynek korlátozása az utóbbi években elsősorban a klubmozgalmat próbálta viszsza szorítani. Követeljük az egyesületek bejegyzésének liberalizálását és a polgári kezdeményezések egyszerű bejelentését.

A demokratikusan megalkotott törvények uralma vessen véget a hatósági önkénynek és beavatkozásnak.

Pártállam helyett alkotmányos jogállamot! Nem akarunk tovább félelemben élni!
Becsületos munkánkkal és kezdeményezéseinkkel óhajtunk részt vállalni a nemzet közös dolgainak rendezésében."

Ehhez Hodosán Róza még az alábbiakat tette hozzá:

"...ugyanakkor 1956. - 1968. - és 1981. sorsfordulóinak intelve a következő: követeléseink nem valósulhatnak meg nemzeti keretek között, csak a kis népek összefogásával, a kölcsönös szolidaritás kötelékében.
Éljen a Szolidaritás szakszervezet és a Charta'77 mozgalom!
Éljenek Románia demokratikus megújulásra törekvő erői!
Éljen a Duna-völgyi népek barátsága! Le az embertelen arcu szocializmussal! Éljen a kivivandó magyar demokrácia!"

Az "éljen a demokrácia" jelmondat nagy tetszést aratott a résztvevők körében. A szónok további célként jelölte meg a Margit-hídon át a Bem szobrot. Kijelentette: "csak nyugodtan, mint eddig".

A helyszínen egy USA diplomata, WASZILKÓ STEPHAN kereskedelmi attasé videófelvételt készített.

/ III/III /

8./ Információ keletkezett arra vonatkozóan, hogy MÉCS IMRE, MAGYAR BÁLINT és néhány társuk az alábbi szövegű levelet készítették Grósz Károly elvtársnak címezve:

"Barátaink és a magunk nevében megdöbbenéssel értesültünk arról, hogy - eddigi információink szerint - négy személyt: Demszky Gábort, Haraszti Miklóst, Molnár Tamást és Solt Ottiliát a rendőrség a mai napon, 1988. március 15-én reggel őrizetbe vette. Az előre megfontolt rendőri akciót korábbi házkutatásokkal kezdték, melynek során ugyan nem találtak március 15-ére vonatkozó röpcédulákat, mégis ilyen értelmű kommunikéval vezették félre a közvéleményünket.

Valójában a rendőrség ezen rossz emlékeket idéző akciói zavarják meg nemzeti ünnepünk méltó, sokszínű megünneplését, és értelmetlenül provokálják hazánk polgárait.

Kérjük, hasson oda, hogy az őrizetbe vettek haladéktalanul szabadon bocsássák, és határolja el magát az efféle provokatív és koncepciós jellegű rendőrségi akcióktól, melyek alapvető akadályát képezik a társadalmi párbeszédnek és a közmegegyezésnek, amelyre országunk jelen nehéz helyzetében feltétlenül szükség van."

/ III/III /

- 9./ 14.32 órakor a Bem-szobornál Dr. PÁKH TIBOR tartott beszédet hangosítóval, mondanivalója zavarossága miatt azonban félbeszakították. Ezt követően eddig még nem azonosított személy a "módosított 12 pontot" ismertette. 14.50-kor elindult a tömeg a Batthyány tér felé a rakparton.

/ III/III /

- 10./ 15.02-kor a Batthyány téren TAMÁS GÁSPÁR MIKLÓS mondott beszédet, felszólította a jelenlevőket találkozásra a Petőfi-szobornál 19.00 órára. Kifejezte reményeit, hogy jövőre ismét találkozhatnak - a jelenleg bebörtönzött társaikkal - ugyanitt.

A térről a tömeg különböző irányokba távozott.

15.35-kor a Batthyány téren a tömeg széteszlása után kb. 50 fő részére Pákh Tibor szónokolt. Fő témája a hazánkban tartózkodó szovjet csapatok kivonásának követelése volt.

/ III/III /

- 11./ Az XX 97-01 frsz-u személygépkocsival két ismeretlen férfi a délutáni órákban videokazettákat szállított az USA követésre.

/ III/III /

- 12./ KOMÁROMI SÁNDOR ISTVÁN 33 éves, szabadfoglalkozású, budapesti lakos - kmk. miatt büntetett előéletű - a Batthyány téren 16.15 órakor, kb 40 személy előtt hangosan kiabálta, hogy: "Akasszátok fel Grósz!", "Vesszenek a kommunisták!", "Új társadalmi rend kell!"

Intézkedés: nevezettet előállították az I. kerületi Rendőrkapitányságra, ellene az eljárást megindították.

/ BRFK /

- 13./ RÁCZ JÓZSEF 27 éves budapesti lakos, irodatarító 17 órakor a Batthyány téri metróállomás mozgólépcsőjén gyalázkodó kijelentéseket tett: "Akasszátok fel a kommunistákat!", stb.

Intézkedés: nevezettet a Metró-Rendőrség előállította az I. kerületi Rendőrkapitányságra, ellene az eljárást megindították.

/ BRFK /

14./ A Március 15. téren 18.30 óráig változó összetételben, de állandó létszámban mintegy 100 fő tartózkodott. Ezt követően a létszám fokozatosan 400 főre nőtt. A jelenlévők közül ismert személy PÁKH TIBOR, aki kezdettől fogva igyekezett kezdeményezően fellépni. 19.13 órakor a csoport - kibontott nemzeti színnű zászlóval és egy transzparenszel - "Sajtószabadságot" felirattal - az Apáczai Csere János utca, valamint a fórum Szálló előtt 19.30 órakor a Lánchidon át a Hunyadi uton a Várba ment.

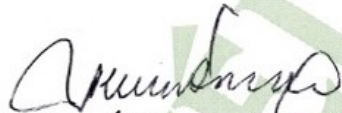
20.00 órakor a felvonulók a Disz-térre értek. A kezdeti visszafogottság után 20.35 órakor a Halászbástyára vonultak, ahol "Ruszkik mars ki" és "Le a kormánnyal" jelszavak hangzottak el. (Az ellenséges ellenzék tagjai közül felismerték PHILIPP TIBOR-t, BOUQUET GÁBOR-t és BOGÁD ANTAL-t.)

21.15 órakor a Mártírok útján keresztül a Bem tér irányába haladtak. A menetben hangoztatták: "...aki ünnepelni jött, az menjen haza, aki a jogaiért harcol, az jöjjön a Parlament elé...".

A Bem térhez érve a résztvevők létszáma kb. 6-700 főre duzzadt. Többpártrendszer követelő jelszavakat kiabáltak.

Pákh Tibor a Bem-szobor előtt beszédet mondott, Nagy Imrét éltető jelszavak hangzottak el.

Ezt követően a tömeg szakadozottá vált, később feloszlott; rendőri intézkedésre nem került sor.

/ Sillai Árpád r. ezredes /
titkárságvezető

Készült: 1 példányban /6 lapon/

